

„Rivista di Diritto Agrario”

Giulia Bonora, *Sul difficile nodo della carne trattata con ormoni nel Transatlantic Trade Investment Partnership (TTIP)* (O trudnym węźle mięsa z hormonami w Transatlantycznym Porozumieniu Handlowo-Inwestycyjnym), RDA 2016, z. 1, s. 123–137.

Negocjowane między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Transatlantyczne Porozumienie Handlowo-Inwestycyjne wzbudza szereg wątpliwości dotyczących skutków, jakie przyniesie na różnych obszarach regulacji, jeśli dojdzie do jego zawarcia. Do zagadnień takich należy np. sfera bezpieczeństwa żywności i kwestia hormonów wzrostu w produktach mięsnych, które są zabronione w Unii Europejskiej, stosowanie antybiotyków, regulacja żywności GMO, wybielanie chlorem tusz kurcząt. W dokumentach przedstawionych przez Komisję Europejską zawierających propozycje negocjacyjne nie poruszono kwestii hormonów wzrostu w produktach mięsnych i ich wprowadzania do obrotu. Autorka wyraża nadzieję, że ze strony europejskiej unijne wymogi prawne we wskazanym zakresie zostaną postawione jako standard niepodlegający negocjacom. Oczywiście wyniku rozmów nie można przewidzieć, dlatego obawy związane z aspektami zdrowotnymi żywności pozostają aktualne.

Antonio Sciaudone, *Agricoltura, persona, beni (Una prospettiva per lo studio sulla qualificazione giuridica dei beni)* (Rolnictwo, osoba, dobra. Perspektywa dla kwalifikacji prawnej dóbr), RDA 2016, z. 2, s. 147–181.

Autor podejmuje rozważania na temat prawnego pojęcia „dobro wspólne”. Takim dobrem jest woda wykorzystywana w produkcji rolnej. Dyskusyjną kwestią, zdaniem autora, jest jednak określenie granic pojęcia dobra wspólnego. Chodzi zwłaszcza

o wyodrębnienie pewnych interesów, które wymagają ochrony prawnej, a do których tradycyjne formy ochrony nie są przystosowane. W istocie chodzi o określenie relacji dobra-podmioty, w których uwzględnia się prawa podstawowe. Sens rolnictwa wyrażał się w jego istnieniu, zanim jeszcze nabrało znaczenia słowo „mieć”. W tym kontekście ochrona zasobów naturalnych dla przyszłych pokoleń doznawała ograniczeń ze strony praktyk rolniczych w modelu własności kolektywnej. Stąd też prawa osób wywodziły się z samej ziemi, do której we wspomnianym modelu, osoby te „należały”. Autor wskazuje, że racjonalne wykorzystanie gruntów rolnych, o jakim mowa w art. 44 Konstytucji Włoch, nie musi wyrażać się w jej uprawie, obowiązek taki nie wynika ze wskazanej regulacji. Dopiero regulacja unijnych aktów prawnych nakłada na rolników obowiązek bycia aktywnym pod względem produkcyjnym.

Silvia Bolognini, *Gli obblighi informativi a carico del professionista nella vendita a distanza dei prodotti alimentari* (Obowiązki informacyjne profesjonalisty w sprzedaży żywności na odległość), RDA 2016, z. 3, s. 306–339.

Przedmiotem rozważań autorki jest problematyka informacji dla konsumenta w procesie sprzedaży żywności na odległość. Zgodnie z rozporządzeniem nr 1169/2011 w przypadku żywności opakowanej oferowanej do sprzedaży za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość obowiązkowe informacje na temat żywności muszą w szczególności być dostępne przed ostatecznym dokonaniem zakupu i znajdować się w materiałach towarzyszących sprzedaży na odległość lub być dostarczane z użyciem innych właściwych środków wyraźnie określonych przez dany podmiot działający na rynku spożywczym. Nadto wszystkie obowiązkowe dane szczegółowe muszą być dostępne w momencie dostawy. Powyższe obowiązki ustawodawca nałożył na przedsiębiorców realizujących sprzedaż na odległość. Sprzedaż na odległość mogłaby stanowić impuls do rozwoju sprzedaży bezpośredniej żywności między producentem i konsumentem. Konieczne są jednak nowe instrumenty stymulujące i zapewniające wzrost sektora rolno-spożywczego. Zdaniem autorki obowiązujące rozwiązania prawne nie uwzględniają sytuacji, gdy produkt żywnościowy jest niezgodny np. z wymogami higieniczno-sanitarnymi.

Giuliana Strambi, *L'innovazione nel settore agricolo europeo. Le colture "fuori terra" come un'altro modo sostenibile di fare agricoltura?* (Innowacje w europejskim sektorze rolnym. Uprawy bez ziemi jako inny sposób zrównoważonego rolnictwa?), RDA 2016, z. 3, s. 380–394.

Artykuł dotyczy problematyki zrównoważonego rozwoju rolnictwa w kontekście innowacyjnych metod produkcji. Stosownie do przyjętych przez Komisję Europejską dokumentów Europa 2020, jak i Wspólna Polityka Rolna do 2020 r., innowacje technologiczne (zwłaszcza tzw. zielone) i organizacyjne stały się kluczowe dla

„inteligentnego rozwoju”. Z unijnych dokumentów wynika podejście wspierające innowacje w rolnictwie przy uwzględnieniu metod oszczędnych dla zasobów środowiska (niepowodujących utraty właściwości gleby, zanieczyszczeń wody itd.). Wielu przykładów dostarczają realizowane projekty prezentowane podczas EXPO 2015 w Mediolanie, np. *vertical farms*. W tym kontekście warte uwagi są zwłaszcza uprawy, w których nie wykorzystuje się gruntów. Uprawy hydroponiczne kontrastują jednak z rolnictwem ekologicznym, w odniesieniu do którego ustawodawca zakazuje ich prowadzenia. Rozwiązania takie pozostają uzasadnione w świetle zasady zrównoważonego rozwoju stosowanej w rolnictwie ekologicznym.

Opracowanie: KATARZYNA LEŚKIEWICZ

PRZEGLĄD PRAWA ROLNEGO

NR 2 (19) – 2016, 295-297

DOI: 10.14746/ppr.2016.19.2.21